Álit

í

løgtingsmáli nr. 22/2023: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um almannatrygd og tænastur (Stuðul til bil broyttur til stuðul til serligan útbúnað til bil)

Landsstýriskvinnan í almanna- og mentamálum, Sirið Stenberg, hevur lagt málið fram 29. september 2023, og eftir 1. viðgerð tann 6. oktober 2023 er tað beint Trivnaðarnevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundi 19. og 26. oktober og 9. november 2023.

Undir viðgerðini av málinum hevur nevndin havt fund við MEGD, CP-felagið, landsstýrismannin í fiskivinnu- og samferðslumálum, Dennis Holm, saman við Akstovuni og landsstýriskvinnuna í almanna- og mentamálum, Sirið Stenberg, saman við Almannaverkinum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Árni Skaale, Johan Dahl og Kaj Leo Holm Johannesen) hevur hesar viðmerkingar:

Uppskotið snýr um avlamisbilar. Uppskotið ger, at stuðul til serligan útbúnað til bil, sum verður veittur persóni, ið hevur varandi virkistarn, skal minka munandi.

Undir viðgerðini er upplýst, at talan er um 4-5 bilar um árið. Í hesum spariuppskoti frá samgonguni, er væntað ein sparing upp á 1 mió kr. Tí er eyðsýnt, at sparingin fyri landskassan er lítil, men hevur stórar fíggjarligar avleiðingar fyri fólk, sum hava varandi virkistarn.

Meirilutin heldur tað hava stóran týdning, at fólk við varandi virkistarni hava møguleika fyri flytføri. Bilur kann verða einasti møguleikin, tey hava.

Hetta er ikki einasta byrðan, samgongan leggur á okkara land. Í hesum føri á fólk við varandi virkistarni, sum eisini fáa eina rød av øðrum byrðum frá landsstýrinum at rinda.

Sitandi samgongan hevur eina rúgvu av avgjaldshækkingum og lítið skiljandi spariuppskotum. Bæði persónar og vinna standa fyri skotum.

Fyri persónar:

- Hækka bensin- og dieselavgjald
- Hækka brennioljugjald
- Hækka el-prísin
- Hækka kringvarpsgjaldið
- Minka stuðulin til avlamisbil
- Hækka egingjaldið á heilivág
- Tey allar lægstløntu fáa hópin av avgjaldrokningum, men ongan skattalætta. Harafturat velur samgongan at lækka teirra orkustuðul úr 12.000 kr. í ár niður í 5.000 kr. næsta ár
- Sum einasti bólkur, er samtykt, at lestrarstuðulin ikki skal prístalsjavnast í 2024
- Útvald siglandi skulu sum tey einastu, ið arbeiða heimanífrá, missa frádráttir

- Sjómannfrádrátturin skal skerjast
- Og frádráttir hjá útisiglarum skulu takast burtur

Men:

- Vælbjargaði skulu hava stóran skattalætta
- Akademikarar hava í krónum fingið dupult so stóra lønarhækking sum sjúkrarøktarfrøðingar og Yngri læknar fáa tríggjar ferðir so stóra lønarhækking sum sjúkrarøktarfrøðingar.
- Sendifólk skulu umframt serskipan av ovurstórari skattafríari viðbót fyri maka og børn eisini hava barnafrádrátt.

Fyri vinnuna eru rokningarnar stórar:

- 4-falding av toppskattinum á alivinnuna, sum longu hevur kostað 140 arbeiðspláss
- Munandi hækking av tilfeingisgjaldi á fiskivinnuna og teirra manningar, upp í 36% av landingarvirðinum, t.v.s. áðrenn hýrur og útreiðslur
- Revsitiltøk móti Russlandi, sum bara raka føroyska veitaravinnu og tað meint
- Hækka bensin- og diesel avgjald
- Hækka brennioljugjald á vinnuna úr 0 upp til 100 oyru/ltr.
- Hækka tungoljugjald
- Hækka el-prísin munandi á vinnuna
- Nýtt stórt avgjald á F-gass
- Vinnan skal rinda fyri 7 teir fyrstu sjúkradagarnar í mun til 2 nú
- Vinnan skal rinda størri part av løn til lærlingar, tá teir eru í skúla

Meirilutin heldur, at øll átøkini hjá landsstýrinum gera Føroyar til eitt verri og ójavnari samfelag.

Við hesum viðmerkingum tekur meirilutin ikki undir við málinum og mælir Løgtinginum frá at samtykkja uppskotið.

Minnilutin (Hans Jacob Thomsen, Súsanna Bertholdsen og Liljan Weihe) hevur hesar viðmerkingar:

Persónar, sum hava varandi virkistarn kunnu undir ávísum treytum fáa stuðul til keyp av bili.

Soleiðis hevur verið í nógv ár og tíðin er komin at tillaga skipanina til nútíðarsamfelagið.

Ein persónbilur verður í dag mettur at vera ein vanligur brúkslutur, sum flest øll fólk hava ella hava møguleika at ogna sær. Tí verður lógin broytt soleiðis, at tað frameftir bert verður veittur stuðul til møguligan serligan útbúnað til vanligan bil.

Tey, sum hava serligar umstøður og tí hava tørv á kassabili, fara framhaldandi at fáa stuðul. Kassabilar eru til koyristólsbrúkarar og familjur við børnum við fjølbreki.

Talið á umsóknum um stuðul til vanligan bil er ymiskt frá ári til árs; tí er eisini ringt neyvt at meta um fíggjarligu avleiðingarnar av uppskotinum. Seinastu 4½ árið hava 32 fólk fingið játtaðan stuðul til vanligan bil. Við støði í teimum hagtølunum verður mett, at útreiðslur landskassans fara at lækka 1 mió. kr. árliga. Harumframt hevur uppskotið við sær minkandi umsiting fyri landið.

Við hesum viðmerkingum tekur minnilutin undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Trivnaðarnevndin, 6. desember 2023

Jørgen Niclasen formaður	Liljan Weihe næstforkvinna	Kaj Leo Holm Johannesen
Johan Dahl	Árni Skaale	Hans Jacob Thomsen
	Súsanna Bertholdsen	